

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOLA.“

Êr banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

Fóia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Iuliu stilul vechiu deschidem a b o n a m e n t n o u pe semestrul al II-lea la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domnii abonenți de până acum, cari doresc a avé fóia noastră și pe viitoriu, se binevoiéscă a tramite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.
„ 1/2 „ 7 fr.

Sprrijinul moral și material, de care până acum a s'a bucurat fóia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii căldurose precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

Nr. 3434.

Pré onorațiilor protopresviteri și onorațiilor preoți din eparchia Aradului.

Vedënd noi cât de mult se intereséză nu numai preoții și învățătorii, dar și poporul nostru de buna creștere a fiilor lor, atât în interesul propriu, cât și

în interesul bisericeii, al patriei și al națiinei; êr de altă parte observând, că în fața concurenței cei mari din timpul de acum, de multe-ori nu se sciu orienta în alegerea carierii pentru fiii lor: credem a le face un bun serviciu, când venim a le atrage și de astădată, atențiunea, mai ales a preoților și învățătorilor nostri, și la o carieră, până acuma puțin îmbrățișată, de ai nostri, la cariera căreia se devotau cu predilecțiune străbunii nostri de odinióră, adeca: la cariera ostășéscă séu militară.

Nu aflăm de lipsă a mai spune aici, ceea ce este de comun cunoscut, că adeca, cariera militară este una dintre cele mai frumoșe, mai vedute și mai respectabile, la tóte națiunile din lume; nu aflăm de lipsă a mai spune, cu câtă plăcere și mândrie îmbrățișéză această carieră, și fiii celor mai distinse familii; nu aflăm de lipsă a mai aminti nici importanța ei cea mare, pentru tóte popórele și națiunile cu aspirațiuni la viitoriu; ci pre lângă acestea numai aceea credem de bine a întona, că și tinerii nostri pot înainta de o potrivă cu alții, după vrednicia lor, până la cele mai înalte graduri.

Preste acestea, pregătirea tinerilor pentru cariera militară este și mai puțin costisitoare, ca pentru alte cariere; pentru-că pre când întreținerea unui tiner la școlele medii, mai ales când se află în clasele superióre, costă mai puțin 200 fl. pe an; pre atunci întreținerea unui tiner într'o școlă de cadeți, cum este cea din Timișóra, Sibiiu și altele, costă numai 120 fl. pentru care tinerul primesce tóte cele necesari, până și vestmintele. — Și apoi după terminarea cursului de 4 ani, întră nemijlocit în armată cu rang și salariu.

Din acestea și alte asemenea considerațiuni venim

și astădată cu recomandarea noastră din anul trecut, către onorații noștri preoți și învățători și prin dănsii și către fruntașii poporului nostru, să-și pregătescă pre unii dintre fiii lor, și pentru frumoasa carieră militară, încă și din motiv, că în regimentele în cari soldații în majoritate sunt Români, având oficerii, — pre lângă altele, — a cunoșce și limba română, tinerii români, și din privința limbei vor fi considerați.

Condițiunile de primire în școlile de cadeți sunt: elevul cel ce voiesce a intra în acea școlă, se aibă etatea de 14 ani, și se fi absolvat 4 clase gimnasiale său reali; ér petițiunile pentru primire au a să adresa până la 25 Iuliu a. c. st. nou, direcțiunei școlii, în care doreșce a se primi elevul.

După cari provocând pre p. t. protopresviterii a distribui fie-cărui oficiu parochial câte un exemplariu din acest cerculariu și îndătorând pre conducătorii oficiilor noastre parochiali, se comunice acestea și cu ceilalți preoți, apoi și cu învățătorii și fruntașii noștri din parochie, cu binecuvântare arhierescă, am remas

A r a d, 1/13 Iuniu 1894.

Al Vostru

de binevoitoriu :

Ioan Mețianu, m. p.
Episcopul Aradului.

Biserica în luptă cu curentele contrarie creștinismului.

II.

Am ȳis în numărul trecut, că fără a recunoșce societatea omenescă o autoritate de carea să asculte, și de carea să se inspire în modul său de gândire și acțiune, este cu neputință a-se staveri în lume o ordine normală de viață și o viață ticită. Necesitatea autorității, de carea vorbim, este o trebuință pentru om tot atât de mare, ca și pânea de tôte ȳilele. Acastă autoritate pôte să fiă numai una, n u m a i e v a n g e l i a D o m n u l u i ; ér omul pôte să aibă și să-și câștige în mod nimerit, cu basă și cu drept cuvânt o autoritate numai întru cât își supune modul său de gândire și acțiune doctrinei evangheliei; ér dacă astădi se sênte atât de mult lipsa de autoritate în lume, cauza este, că omenimea nu este de ajuns inspirată de autoritatea, ce trebuie să-o aibă evangelia Domnului, glasul, legea și sfatul lui Dumneȳeu.

Curentele greșite și contrarie creștinismului, cari conturbă și neliniscesc societatea mare se sênt și la poporul nostru. Nu mai este taină, este fapt, că precum în fiecare comună avem câte o mărișoră frunte de ómeni, carea se inspire de legea lui Dumneȳeu în modul său de gândire și acțiune: toema așa vom fi având ómeni, cari sunt nepăsători față de religiune și de biserică. Ne dóre mult ori de câte ori gândim la acest soi de ómeni, — cu atât mai vêtos, că răul în lume să lășce ușor, este seducător și epidemic; și deci trebuie să-i aflăm leacul, ca să-l vindecăm.

Pentru ceea ce se face, seau nu se face în biserică și în școlă, și prin școlă ne-am deprins după datina din bătrâni a arunca sarcina răspunderii numai asupra clerului. În trecut așa a și fost, preotul român a fost unica putere, carea a condus, și a reprezentat cu multă căldură interesele poporului. Prin constituțiunea noastră bisericescă s'a produs în punctul acesta o schimbare. Chemat fiind a participa în forma, în carea participă elementul mirean în administrațiunea bisericescă, — nesmintit, că legislatorul bisericesc a avut în vedere, ca să dea poporului nostru în biserică acea frumoasă rolă, pre carea o-a avut în biserică poporul în veacurile dântâi. În acele timpuri credincioșii prin frumosul lor mod de viață au contribuit mult la lășirea și consolidarea bisericii creștine. Toema așa este trebuință, ca în fața greutăților celor multe, cu cari luptă astădi biserică, acea frunte de ómeni, carea o avem în fiecare comună, și carea se inspire de autoritatea evangheliei și bisericii Domnului să fiă preoțimeii în ajutoriu întru combaterea și delăturarea ori cărui rău, ce s'ar ivi în biserică. Pentru acêsta, cre dem noi, s'a și îndus în statutul nostru organic între agendele avisate la competența comitetului parochial și: „a îngriji pentru delăturarea datinelor stângace din popor,“ ér datină mai stângace, decât indiferentismul și nepăsarea față de religiune nu esistă și nu pôte esistă!

Pentru poporul nostru este din tôte punctele de vedere o adevărată primeȳdiă indiferentismul religionar. De aceea trebuie să fim cu tótă grija, cu toții, preoți și învățători, și toți fruntașii noștri față de acest mare dușman al desvoltării noastre ulterioare. Să priveghiăm adecă cu toții, ca răul, de carele vorbim, nu numai să-nu se lășescă, ci ȳilnic să se micșoreze, și cât mai curând să dispară; ér acêsta, așa credem noi, se va poté de sigur realisa, dacă

comitetele noastre parohiale vor lua la inimă cu caldura, pre carea o reclamă, interesele mari ale bisericii noastre.

Atragem deci atențiunea tuturor organelor noastre din parochiă asupra acestui rău, cu atât mai vârtos, cu cât indiferentismul religionar este stadiul, din carele pot să răsără mulțime de eresuri și schisme, de ce să-ne ferescă Dumneșeu. Unitatea de vederi în modul de gândire și acțiune este pétra fundamentală și pedestalul, pre carele se póte clădi cu siguranță viitoriul popórelor; ér această unitate de vederi se póte alimenta și întări în popor numai prin unitatea credinții în Dumneșeu.

Vorbind de unitatea credinții datorință avem a constata ceea ce am observat, și observăm, că nu suntem destul de îndemânateci și de puternici pre acest teren. Se observă pre ici, pre colo la organele noastre din parochii mici divergențe și preocupățiuni, prin cari se perde timpul, și prin cari sunt împedecate aceste organe în lucrarea lor productivă. Și deci credem, că nu greșim, când cutezăm a afirma, că astăzi nu mai este lucru de glumă. Ni-s'a îngreuiat atât de mult pozițiunea în biserică, încât fiecare din noi are datorința de a-se emancipa de ori ce preocupățiune, și în locul acesteia chemat este fiecare din noi a gândi și a lucra cu tótă serioșitatea, ce o reclamă greutățile vremurilor la înaintarea cauzei celei mari a bisericii și a școlei noastre.

Scriitorii bisericesci apuseni din veacul al patrulea.

2. Aureliu Augustin. S'a născut la anul 353 în Tagaste, în Numidia. Tatăl său Patriciu a fost păgân, ér mama sa Monica a fost creștină, și o femeie de o rară pietate creștinescă, carea și-a dedicat întregă viața pentru a converti pre bărbatul ei Patriciu la creștinism, și spre a da o nimerită creștere religiósă fiului său Augustin. Studiele le-a început Augustin în Tagaste, le-a continuat în Madaura și în Cartagena. Dorința tatălui său a fost, a cresce din Augustin un retor de renume, carieră carea în acele timpuri era foarte rentabilă, și din carea putea să se înalțe cineva la cele dântâi funcțiuni în stat. Augustin arătă încă din copilăria un deosebit talent. Ca ténér își însuși o frumoasă cultură filosofică și retorică. Prin cunoscințele sale își câștigă între colegii săi respect și au-

toritate, dar în același timp cădu în escesuri. În etate de 20 de ani intră în secta Manicheilor, sedus de acestia, precum însuși mărturiscesc în „confessiunile“ sale, că manicheismul conduce, pre om la Dumneșeu, și îl emancipă de ori ce rătăcire, — fără să aibă trebuință de a asculta de vre o autoritate, precum o pretinde această biserică. Póte că la trecerea la manicheism l'a sedus pre Augustin și împrejurarea, că manicheismul învăța, că relele și păcatele, în cari cade omul nu provin din vina sa, nu sunt rezultatul voinței proprii, ci consencința principiului răului, carele există în lume, și este în nesfârșită luptă cu principiul binelui. Pre lângă această manichei erau și puternici în dialectică mai cu seamă, când era vorba de a ataca principiile bisericii.

Nouă ani a aparținut Augustin sectei Manicheilor. Convingându-se însă, că manicheismul constă numai din fabule și vorbe dulci, cari nu pot conduce pre om a afla adevărul, și este numai produsul unei stricate fantasii orientale, — Augustin se despărți de manichei, și deci își propuse să faca carieră ca retor. Spre scopul acesta merse în anul 383 la Roma, de unde în anul 384 la recommendațiunea lui Simach, prefectul orașului, fu înstituit de retor în anul 384 în Milan.

În Milan Augustin cercetă pre Episcopul Ambrosiu, pre carele îl prețuia nu ca pre creștin și Episcop, ci ca pre un bărbat din cei mai vrednici și mai culți ai timpului său. Dela un timp începu Augustin a umbla și la biserică, ca se asculte predicile lui Ambrosiu, nu pentru ca se-și însușescă doctrina creștinismului, ci pentru ca să cunoscă modul cu vorbesce Ambrosiu, și să examineze, dacă elocința lui corăspunde în adevăr cu renumele, de carele se bucura Ambrosiu în fața lumii. Asupra acestei împrejurări se exprimă Augustin în următorul mod: „deși eu nu ascultam predicile lui Ambrosiu cu intențiunea, ca să învăț ceea vorbea dânsul, ci numai ca să aud cum vorbesce, totuși deodată cu cuvintele au început a petrunde în inima mea treptat și doctrina creștinismului.

Predicile lui Ambrosiu influențau foarte mult asupra inimii lui Augustin, dar resensul, ce-i rămăsese în urma calumniilor manicheilor față de sfânta scriptură, și modul său de viață escisivă îl facură să rămână câtva timp în nedumerire și nedecis. Modul însă, în carele explica Ambrosiu sfânta scriptură și respectul față de lacrimile mamei sale, Monica,

care încă venise după dânsul la Milan îl conduseră la un studiu mai profund, și prin această la convingerea, că credința în adevărurile cuprinse în sfânta scriptură este pentru om o necesitate pentru ca să poți afla adevărul.

După o grea luptă internă, carea a ținut mai bine de doi ani Augustin se decise în Septembrie 386 a trece la creștinism, și abdicând de funcțiunea de retor se retrase la Cassiciacum, un bun al unui amic al său, situat nu departe de Milan, împreună cu mama sa, cu fiul său nelegiuit Adeodatus și cu alți amici. Aci petrecu Ambrosiu ocupându-se cu sfânta scriptură și cu deosebire cu psalmii lui David până în Sâmbăta Pascilor în anul 387, când rentorcând în Milan primi botezul din mâinile Episcopului Ambrosiu dimpreună cu fiul său Adeodat și cu amicul său Alipiu. Actul primirii sfântului botez a făcut asupra lui Augustin cea mai mare impresiune. Această impresiune o descrie Augustin în următorul mod :

„În zilele acelea nu poteam să mă satur de dulceta cea minunată, pre carea o sêmțam contemplând taină sfatului Tău Domne, prin carele ai chemat neamul omenesc la mântuire. Am plâns de bucuria, adenc mișcat de sublimele idei cuprinse în imnele și cântările, pre cari le cânta cu atâta dulceta biserica Ta. Tonurile cântărilor pătrundeau în urechile mele, ér adevărurile cântate în ele îmi intrau în inimă, și aprindeau în mine focul pietății. Lacrămile îmi curgeau șiróe din ochi ; dar în sufletul meu mă sêmțiam atât de bine.“ (Confes. IX. 9).

După primirea botezului la câtva timp Augustin a plecat din Milan, ca să mergă în Africa. Murind însă mama sa pre drum în Ostia, — Augustin și-a schimbat planul, și a mers la Roma, unde a rămas până în tóamna anului 388. Din Roma a călătorit Augustin la Cartagena, ér de aici în Tagaste, unde petrecu mai mult timp retras de lume, ducând o vieță ascetică și ocupându-se cu studiul și cu lucrări literare ; și împărtaşind sfaturi și povețe locuitorilor din Tagaste, cari în necazurile lor alergau la dânsul după ajutoriu. În Tagaste a petrecut Augustin până la anul 390, — ferindu-se de a merge prin alte orașe, ca nu cumva să fiă silit a primi vre o funcțiune bisericescă, — deórece renumele lui se răspândise în tótă Africa. Catră sfârșitul anului 390 însă cedând invitații unui amic merse în orașul Hippo, fără să se témă de ceea ce avea să-i se întempe. În Hippo funcționa ca Episcop Valeriu, un bărbat carele era prețuit de po-

por ca sfânt pentru virtuțile și frumoșele lui calități pastorale. Episcopul Valeriu fiind de origine grec și neposedând destul de bine limba latină se sêmția împedecat în funcțiunea sa, și de aceea doria, ca să aibă lângă sine un ajutoriu în funcțiune, mai cu seamă spre a poté apăra mai cu succes biserica contra atacurilor Manicheilor și Donatistilor. Augustin i-se părea omul cel mai acomodat pentru această funcțiune.

Înr'o și pre când se ținea servițiul divin în biserică, și pre când se afla între credincioși și Augustin, Episcopul Valeriu luând cuvântul descoperi poporului trebuința de a-și lua un ajutoriu. La aceste cuvinte ale Episcopului, ochii tuturor se îndreptară asupra lui Augustin ; și poporul îndată îl și conduce încontra voinței sale înaintea Episcopului cu rugarea ca să-l chirotonescă. În această situațiune Augustin se consternă, și începu a lăcrăma. Cedând însă dorinții poporului și Episcopului își dete consêmțământul, ca să fiă chirotonit întru preot ; și după ce își ceru dela Episcopul său concediu pentru câteva luni ca să se pregătescă pentru noua sa funcțiune, — în ziua de Pasci anul 391 întră faptice în funcțiunea de presviter, fiind în etate de 37 de ani.

Ca preot desvoltă Augustin o activitate neobosită, îndreptată cu deosebire întru desvoltarea și întărirea poporului în sêmțul său de pietate creștinescă, întru desrădăcinarea datinelor stângace din popor, întru apărarea doctrinei bisericii încontra eresurilor, și în frumoșele sale scrieri literare. Episcopul său Valeriu pentru cunoscințele lui prețuia, și iubea mult pre Augustiu ; ér acesta îi era cu cuviinciosă supunere și ascultare, deși îi era superior în cunoscințe și în capacitate. Crescând neîntrerupt renumele lui Augustin fu invitat de Episcopul Cartagenii, la anul 393 ca să predice acolo și — Episcopul său Valeriu se temea, să nu-l perdă de lângă sine. De aceea își ceru concessiune dela Episcopul din Cartago, carele era metropolitul provinciei și dela primatele din Numidia, ca să poți chirotoni pre Augustin de Episcop pentru eparchia sa. Urmând învoirea acestora Augustin fu chirotonit la anul 395 întru Episcop (coadjutor). Murind în același an, seau în anul următoriu Episcopul său Valeriu dânsul deveni singur Episcop al orașului Hippo (Bona de astăzi) în care calitate funcționă cu mult succes 35 de de ani.

Ca Episcop desvoltă Augustin o activitate însemnată și fórte manósă îndreptată cu deosebire întru consolidarea credincioșilor eparchiei sale în sêmțul de pietate creștinescă, întru combaterea eresurilor

și schismelor ivite în timpul său, ér ca scriitoriu bisericesc întru dezvoltarea și popularizarea doctrinei evangheliei și bisericii. Augustin a fost între Episcopii din Africa de nord cel mai zelos și cel mai dester predicator al timpului său. Pentru fiecare predică a sa Augustin se pregătea cu tótă conștientă. Dênsul medita mult înainte de a predica, ér executarea, și modul executării îl încredința inspirațiunii momentului. Acésta o putea face Augustin basându-se pre de o parte pre talentul său straiordinar, cât și pre bogatele sale cunoscințe din sfanta scriptură și din filosofă. În predicile sale Augustin punea pondul principal cu deosebire pre împrejurarea, ca să fiă deplin înțeles de toți.

Cu mult succes luptă cu cuvântul și cu scrierile sale încontra eresurilor și schismelor, și anume încontra: Manicheilor, Donatistilor, Pelagianilor și Arianilor. În acésta luptă ereticii nepotându-se apăra cu destulă putere încontra argumentelor lui Augustin, — adesea se întempla, că-i împuteau păcatele trecutului său cu scop, ca să discrediteze doctrina bisericii. Pentru a caracteriza modul, cum se apăra dênsul încontra astorfeliu de împutări înregistrăm aici cuvintele lui, și anume: „Cu cât mi-se împută mult păcatele mele de odinioră, cu atât trebuie ca eu să laud mai mult medicina cu carea m'am vindecat. Eu nu aflu de lipsă a apera vieța mea rătăcită de mai nainte, pentru că în cestiuile, de cari mă ocup, nu se tractează de a apera pre un om nefericit; ci se tractează de adevărurile bisericii. Eu condemn păcatele mele de mai nainte cu mai multă rigóre decât voi înșivă. Eu sum cel dântăi carele condemn ceea ce îmi împutați. Și să dea Dumnezeu, ca și în alte, cestiuini să fim de aceeași părere, și rătăcirea, în carea sunteți voi astăzi să aparțină odinioră trecutului. Nu sum eu biserica. Pentru mine este de ajuns, ca să aparțin bisericii. Îmi diceți, că sum rău. Și, durere, eu însumi am să-mi fac multe împutări. Nu vă ocupați voi însă cu persóna mea, ci ocupați-vă cu causă. Studiați cestiuile, cari privesc biserica, și ori din ce parte vi-se va spune adevărul, ascultați-l. Voi vă lipsiți de hrana cerescă, dacă cautați defectele vasului, în carea se păstrează acésta.“

Lupta lui Augustin încontra eresurilor și schismelor timpului său este fôrte instructivă chiar pentru timpul său. De acea vom vorbi la altă ocașune despre acésta luptă.

Augustin a dezvoltat o însemnată activitate literară. Dintre opurile lui înregistrăm opul întitulat:

„De civitate Dei,“ (despre statul Domnului) o mulțime de comentare biblice omilii și epistole.

Augustin a murit în 28 August 430, după ce în tot timpul vieții sale a fost inima și lucéfurul bisericii.

Reprivind asupra vieții lui Augustin, — constatăm, ca la densul se observă mai mult, decât la alți părinți și scriitori ai bisericii lupta „dăchului lumii cu spiritul bisericii.“ Augustin iese din acésta luptă biruitoriu, — constatând că fără autoritatea evangheliei și bisericii pentru om nu este, și nu pôte fi mântuire.

D I V E R S E.

* *Pré Sânția Sa*, părintele Episcop al Aradului Ioan Meșian a călătorit ieri la comuna Bulz în comitatul Bihorului pentru a sêvêși sfințirea bisericii nou zidite acolo.

* *Căldură mare*. În părțile nôtstre de câteva zile este o căldură abia suportabilă. Ieri pre la améști termometrul la sóre s'a urcat până la 36 grade Reaumur.

* *Mulțămită publică*, care cu cel mai profund respect — se aduce, amésurat decisului de sub Nrul 14 sinodal a. c., din partea sinodului parohiei ortodoxe române din Minead u, Escelenției sale Domnului Conte Frideric Wenkheim, mare proprietariu de Boroș-Sebișiu; precum și Înaltei Sale soții, Domnei Contese, pentru materialul donat — gorun sănêtos, — din carele s'au fabricat, prin înșiși parochianii nostri minedani, șee mii de șindile, spre scopul acoperirii de nou a sântei nôtstre biserici din Minead. — Deasemenea se exprimă recunoscință protocolară și Spectabilului Domnu inspector dominial Stefanu Razel pentru caldurosa pârținire a suplicei nôtstre în obiectul de față. — Din ședința IV-a sinodului parochial, ținută în Minead la 12/24 Iuniu 1894. — Ioanu Munteanu, m. p. președintele sinodului. Petru Fauru, m. p. notariul sinodului.

* *Cât au costat florile depuse pe cosciugul lui Carnot?* Din comunicările diarelor nu este greu a face bilanțul corónelor de flori depuse pe cosciugul de curênd decedatului president al republicei franceze. Obiceiu e, ca vara să se facă asemenea coróne din rose și din rivlere tricolore. Dar' fiind-că pre la jumêtatea lunei Iuniu rosele sunt deja în efflorescênță, așa că numai cele mai rare specialități de rose sunt în deplină dezvoltare, ér' a doua înflorire începe numai mai târziu, e ușor de înțeles, că la urcarea prețului corónelor pre lângă căutarea estraordinară a contribuit în mêsură considerabilă și lipsa de flori. Duzina de rose Jules Margot și Le Ray în zilele prime abia se puté căpăta cu un franc, apoi se urcase la trei franci, ér în pre ziua înmormântării nici nu se mai află în Paris nici o flóre. Comercianții

de flori și procurau florile din provincie alergând de câte două-trei-ori pe di și dând fără nici o obiecțiune atâta cât cerea grădinariul, pentru ca nu cumva să sosescă altul și să-și iee pe dinainte. Lipsa de flori era atât de simțită, în cât la compunerea corónelor au luat în combinațiune chiar și sortensiile, rhododendrul, rezeda, bigonia și garoafa, de și acestea nu sunt în us la asemenea ocațiuni. Luând în considerare, că toți suveranii europeni și-au exprimat condolența și prin coróne, între cari a Țarului a costat 8000 fr., nu va fi nici de cum esagerată suma de 2—4 milioane fr., la care prețuesc parisienii valoarea corónelor depuse pe cosciug.

* **Prospectele secerișului în România.** Cercurilor comerciale de la noi se scriu din București cu data din 4 Iuliu n. următoarele: Secerișul început în săptămâna acésta în țara întregă vor avé un rezultat puțin mângăiatoriu pentru economii nostri, atât în privința cuantității cât și al calității. Recolta de grâne este bună numai în districtele României-mici, precând în Moldova-de-sus recolta va fi slabă mijlociă din pricina ruginii ivite în urmarea pré multor ploii. Mai réu stă tréba în Moldova de mijloc unde jumătatea recoltei este nimicită prin tăciune (malura). Moldova din jos a suferit mult din pré marea lipsă de ploii, ceea-ce a fost chiar desastroos pentru întinsul șes de pre ambii țermuri ai Ialomíței.

Astfel se póte dice că recolta de grâne este slabă în tótă partea ostică și sudostică a României, și că recolta de grâne a României din est an va fi 20 procente sub mijlociă.

Tot în urmarea lipsei de plóia suficientă și la timpul său, suferé și porumbul și nutrețurile de vară. Este numai firese dară dacă prețurile porumbului, ale ovésului și ale fênului se urcă consecuent.

Flórea și formarea bómberlor viilor în deosebite ținuturi ale Moldovei au suferit mult prin ploile reci; în cazul cel mai bun dară culesul de vii la tómnă va da numai un rezultat slab mijlociu.

* **Dece regule la mulsul vacilor.** Pre lângă nutreț, grije și însușiri de rassă, mai jócă în economia vitelor un rol principal producțiunea laptelui și modul cum se se întimple mulsul. Cele dece regule mai de căpeteniă pentru muls sunt următoarele:

1) Mulsul trebuie să se întemple cu tótă repejunea, cât de iute numai să póte; dela iuțala, cu care se face mulsul, atárnă numai bunătatea, dar și mulțimea laptelui. 2) Vaca trebuie să fie mulsă bine, până într'un strop, de o parte pentru că laptele din urmă este cel mai gras, ér de altă parte fiind că laptele remas în uger causéază aprinderea ugerului și împușinarea laptelui pe di ce merge până în urmă stérpeșce vaca cu totul. 3) Mulsul să se întemple la un timp anumit, d. e. diminéța la 6 óre și séra la 6 sau 1 óre, trecând preste terminul indatinat, vaca devine nepacientă și-și pierde laptele. 4) Să se mulgă vacile cruciș, adecă tot dóuă țite de odată, una dinapoi. Prin acésta ugerul este deșertat de o potrivă și formarea laptelui se asigură, ba se lărgesc canalele de lapte așa cât pot purta 3—4 litre de lapte. 5) Tóte ma-

șinele de muls trebuie delăturate. 6) Vacile tinere, junincile, cari numai cu greu se lasă mulse, trebuie tratate cu blândéțe. Le scărpinăm la redácina cođii, și de nu se lasă, le legăm sus un picior dinainte. La nici un cas se nu le silim prin bătăi a sta la muls, că prin aceea numai daună ne facem nóuă érá vacilor durere. Omul bun însé nu causéază dureri nici animalelor! 7) Curățenia trebuie să se observe la muls, dacă voim lapte bun și mult. 8) Se mulgem vacile de 2 sau de 3 ori pe di, atárnă dela referințele economice. La tot cazul vacile cu vițe mici trebuie mulse mai des de cât cele cu mánzalai. 9) În decursul mulsului se fie liniște în grajd. Vaca nu trebuie neliniștită. 10) După ce ai gátat de muls, lasă câteva minute vițelul să o mai sugă, că adesea nu a slobođit tot laptele la muls ci l'a păstrat pentru vițel; de nu lași vițelul să sugă — laptele acela merge în pagubă, și vacii causéază dureri și încet cu încetul stérpire. — i.

* **O balenă în marea Adriatică.** Din Fiume se scriu următoarele: Capitanul unui vapor sosit deună-đi în acest port din Dalmația, spune, că în Trapano (Dalmația) a fost prinsă o balenă lungă de 4 metri. Acest pesce uriaș cântărea 500 de kgr. și aparținea celei mai primejdióse specie numită „Cark-Charcharador.“ Specia acésta de pesci vine numai fórté rare-ori în apele mării Adriatice, și trebuie, că de astă-dată s'a rătăcit de a veni pe acolo. O mare panică a cuprins pe locuitorii de prin satele situate de a lungul cóstei ungaro-croate, din causă, că pescele máncase căți-va ómeni și copii, cari se scáldau. Din cauza asta s'au pus așișe dese de alungul cóstei prin cari ómenii erau opríți fórté aspru de a-se scálda. O cétă mare de pescari curagioși s'au hotărít să prinđă pescele. Ei s'au înarmat cu puscii, cu cuțițe și cu topóre și au pornit în largul mării. Pescarii și-au legat unele de altele tóte plasele, și când au observat balena le-au aruncat în calea ei. Balena venind spre dênșii a fost prinsă în lațe, pescarii au plutit repede spre țermu, trăgând pescele după ei. La țermu balena a început să se sbată teribil. Pescarii au tras asupra ei 20 de glónțe de pușcă. Din cauza sângelui mult pe care-lu perdușe, balena a leșinat. Atunci pescarii i-au sdroiát capul cu topórele și au omorít-o. Uriașul pesce a fost dus la Triest. Ací li s'au dat pescarilor o recompensă în bani. Balena au vëndutu-o pe o sumă mare de bani museului maritim. Trebuie să adăogăm, că în timpul de când a fost prinsă și până când a fost omorítă, balena a rupt tóte plasele pescarilor.

* **Otrăvire de sânge cu țigara.** Lucrătorii Katzke de lângă Berlin avea obiceiul de a mușca țigara cu dinții, și de a o sugé și astfel se strângea pe buzele lui o cantitate óre-care nicotină. Atingându-și cu un deget rânit buza, a observat după vre-o trei đile o mică rană și fiind că durerea devenea din ce în ce mai mare, a chemat medicul, care a constatat o otrăvire de sânge, și fiind că cangrena se întinsese a trebuit să-i taie brațul.

* **Fumul de tutun împotriva insectelor.** Copăcelul, care e năpăđit de insecte, trebuie închis bine

într'un fel de cort de pânză grosă. Sub cort se pune un mangal cu cărbuni aprinși peste care se aruncă tutun verde și pe urmă se astupă bine cortul. În câte-va minute păduchii sunt asfixiați. De aceea administrația țerei ar trebui să tolereze cultura câtor-va picior de tutun în grădini. Ea nu poate păgubi regiei și face mare servicii arboricultorilor și florarilor.

* *Medicină contra durerii de dinți.* Dacă măseaua care te dore este bortoasă, bagă în ea o bucată de camfor și durerea-ți va înceta. — i.

Concurs.

Să escrie concurs pe stațiunea învățătorescă dela școala gr. or. română din **Gepiu**, inspectoratul Tincei, cu termin de alegere pe **31 Iuliu (12 August) a. c.**

Emolumentele sunt: 1) În numărariu 150 fl.; 2) 18 chubule bucate parte grâu, parte cucuruz; 3) 5 jugere pământ arătoriu; 4) 3 metri de lemne; 5) Pentru cureșitul și încălzitul școlii 12 fl.; 6) Păușal de scris 5 fl.; 7) Stolele cantonale: dela mormântare mare 1 fl.; dela mormântare mică 50 cr., hora mortului 50 cr. dela cununie 40 cr.; 8) Cortel bun cu două chilii, culină, cămară și cu grădină mare de legumi. — Tote laolaltă fac 380 fl.

Afară de acestea alegândul învățătoriu mai poate conta dela dominiu pe 2 jugere de pământ pentru cucuruz arat și sământat.

Recursele ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII din 1879, adresate comitetului parochial din Gepiu, să se trimită subscrisului în Oradea-mare, până inclusive, în 28 Iuliu, v. c., având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare, a-să presenta în biserica din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopop, adm. și inspector școlar.

—□—

Pe stațiunea învățătorescă dela școala gr. or. română din comuna **Ch. Apateu**; inspectoratul Orășii-mari, să escrie concurs cu termin de alegere **7/19 August a. c.**

Emolumentele sunt: 1) Cortel cu grădină de legumi 30 fl.; 2) În bani gata 60 fl.; 3) Folosirea a unui pătrariu pământ 120 fl.; 4) 10 chubule grâu de pâne și 5 chub. orz per 5 fiorini 75 fl.; 5) Venitele cantonale, dela mort mare 1 fl. mort mic 50 cr. cununie 50 cr. = 30 fl. Suma 315 fl.

Să observă ca contribuțiunea după pământul învățătoresc o va solvi alegândul învățătoriu; mai departe pentru dotațiunea de sus învățătoriu va împlini deodată și afacerile cantonale.

Recursele ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII din 1879, adresate comitetului parochial din Ch. Apateu, să se trimită subscrisului în Oradea-mare, până inclusive 4/16 August a. c., având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare, a-să presenta în biserica din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopop și inspector școlar.

—□—

Pentru deplinirea definitiv a stațiunii învățătoresci dela școala de băeți din **Cuvin**, în inspectoratul M.-Radnei, să escrie concurs cu termin de alegere pe ziua de **24 Iuliu (5 August) a. c.**

Emolumentele sunt:

1) În bani gata 200 fl., solvinđi în rate lunari anticipative; 2) 20 jughere de pământ comasat prețuit după detragerea contribuției la 140 fl.; 3) 41 metri cubici de lemne din care are a să încălđi și școala; 4) Pentru scripturistică 10 fl.; 5) Pentru conferință 10 fl.; 6) Cortel liber cu grădină de legumi. Despre curatorat se va îngriji comuna.

Dela recurenții să poftesce ca să aibă evalueațiune pentru stațiune de frunte, ér în lipsa acestora să vor primí în candidare și cei cu mai puțină evalueațiune. Să poftesce încă a fi în stare a conduce corul vocal micșt deja esistent.

Recursele adresate comitetului parochial din Cuvin, să se trimită M. On. Domn Iosif Vuculescu, inspector școlariu în Solymos, u. p. M.-Radna, până la 23 Iuliu (4 August) a. c.

ÉR reflectanții sunt poștiți a să presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserica spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesci și tipic.

Cuvin, 19 Iunie (1 Iuliu) 1894.

Teodosiu Moșu, m. p. *Constantin Puticiu, m. p.*
preș. com. not. com. par.

În conșelegere cu mine: **IOSIF VUCULESCU**, m. p.
inspect. școl.

—□—

Cu termin de alegere pe ziua de **31 Iulie v. a. c.**, se escrie concurs pentru ocuparea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Munar**, protopresviteratul și inspectoratul Timișorii.

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 160 fl.; 2) în naturale: 10 Hl. grâu, 8.75 Hl. cucuruz; 3) 4 orgii de lemne în relut de 40 fl.; ér pentru încălđirea salei de învățământ se îngrijesce comitetul; 4) ½ jugher pământ arător; 5) pentru conferințe 12 fl. și pentru scripturistă 6 fl.; 6) dela înmormântări unde va fi poștit 40 cr.; 7) cortel liber cu 2 chilii, grajd și grădină pentru legumi.

Recurenții au să-și înainteze recursesle ajustate cu documentele de evalueațiune prescrișă și adresate comitetului parochial din Munar, subscrisului inspector de școle în Timișóra (Fabrik). Spre arătarea desterității cantonale și tipiconale, reflectanții vor avé să se presente în s. biserica din comuna matră Sécusigiu.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Munar la 2/14 Iunie 1894.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresv. Dr. TR. PUTICI, m. p. ca
inspect. de școle.

—□—

Să escrie concurs pentru stațiunea învățătorescă din **F.-Girișiu**, cu termin de alegere în **24 Iuliu (5 August) 1894.**

Dotațiunea este următoare:

1. În bani gata 120 fl.; 2. bucate 16 cubule ½ grâu ½ cucuruz, acestea după de un an să vor întregi la 20 de cubule; 3. pământ arătoriu 4 jugere (patru); 4. competența a lor 6 jugere catastr. din pascul fostilor

urbarialisti, — ér în lipsa de vite, 4 fl. 20 cr. de iuger, eventual și mai mult. 5. Opt stângeni de lemne de foc, din cari se va încălzi și sala de învățământ peste di, și séra pentru coriști; 6. locuința și grădina de legume; 7. dela înmormântări mari 40—80 cr., dela acelor mici 20 cr.

Recurenții pentru acest post, împreună cu detorința de împlini și sarcina cantorală la s. biserică și la funcțiunii, au să-și subșternă suplicele ajustate cu documentele necesare, — adresate la comitetul parochial, — la subscrisul protopresviter în Ökrös, ér până termenul de alegere să pot presenta înaintea poporului spre a-și arăta desteritatea, în cele rituale.

F.-Giriș, 19 Iunie 1894.

Comitetul parochial.

În conșlegere cu: PETRU SUCIU, m. p. protopresviter, inspector cerc. de școle.

—□—

Spre conferirea de stipendii nóue din „**Fundațiunea lui Gozdu**”, pe anul scolastic 1894/5 pentru studiile mai înalte se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale séu autenticate de notariu public:

că sunt fii de cetățeni ungari și să țin de biserica ortodocsă orientală română, spre care scop se cere ca pe lângă atestatul de botez să alătore și adeverința dela parochul respectiv, că și în prezent sunt ortodocsi-orientali;

că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patriă, cea-ce frecuranții dela gimnasia să documenteze cu atestat despre anul scolastic 1893/4, ér cei dela facultăți cu indice despre toate cursurile ascultate;

că nu sunt în stare a să susținé la studii din avere propriă, séu a părinților lor.

2. Cei-ce vor să studieze la vre-un institut afară din patriă, au să-și esopereze concesiune ministerială.

3. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a să adresa la reprezentanța fundațiunii lui Gozdu, (Budapest, Király-uteza 13. sz.), până la **1 August a. c. st. n.**

4. Totodată să provócă stipendistii actuali că până la termenul susindicat să aréte rezultatul studiilor din anul scolastic 1893/4, căci altcum li se va sista stipendiul.

5. Petițiunile cari nu sunt instruate cu documentele amintite în concursul present séu sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

Din ședința reprezentanții fundațiunii lui Gozdu ținută în **5 Aprilie, 1894 n.**

Estrădat prin:

George Bogoevici, m. p.
notariu.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din **Pobda** (cottul Torontal), protopresviteratul și inspectoratul Timișorii, se escrie concurs cu termen de alegere pe ziua de **10/22 Iulie a. c.**

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 165 fl.; 2) pentru conferințe 10 fl.; și pentru scripturistică 5 fl.; 3) 4 jughere de pământ, după cari învățătorul are a suporta sarcinile; 4) 60 chible de grâu; 5) trei orgii de

lemne pentru învățător, ér pentru încălđitul salei de învățământ cât va cere trebuința; 6) cortel liber cu 2 încăperi și grădină; 7) dela înmormântări unde va fi pofit 50 cr.

Reflectanții au să dovedescă pe lângă cvalificațiunea prescrisă încă și absolvarea a cel puțin 2 clase gimn., reale ori civile; având a se presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătóre în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Aptitudinea de a înființa și conduce cor vocal va fi considerată. La cas când nu se vor presenta recurenți cu clase medie, vor fi admiși la candidare și cei simplu cvalificați.

Recursele adresate comitetului parochial sunt a să trimité subscrisului inspectorat în Timișóra (Fabrik)

Pobda, din ședința comitetului parochial, ținută la **24 Mai 1894.**

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresv. tractual Dr. TR. PUTICI, m. p. ca inspector de școle.

—□—

Pentru ocuparea definitivă a stațiunii învățătorești din **Bencecul-rom**, protopresviteratul și inspectoratul Timișorii, devenită vacantă prin strămutare, se escrie concurs cu termen de alegere pe ziua de **24 Iulie a. c. v.**

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 146 fl. 42 cr.; 2) 4 jughere de livadă; 3) cortel în natură, în edificiul școlei; 4) 30 Hl. de grâu; 5) lemne pentru învățător 4 orgii; ér pentru încălđitul salei de învățământ alte 4 orgii; 6) pentru scripturistică 5 fl.; 7) pentru conferințe 5 fl.; 8) dela înmormântări unde va fi pofit 50 cr.

Reflectanții au să dovedescă cvalificațiunea prescrisă și să se presente în vre-o Duminecă ori sêrbătóre spre a-și arăta în s. biserică de acolo desteritatea în cant și tipic. Recursele adresate comitetului parochial sunt a să trimité subscrisului inspector în Timișóra (Fabric). Cei cari sunt apți de a înființa și conduce cor. bis., vor fi preferiți.

Bencecul-rom., din ședința comitetului parochial, ținută la **22 Mai v. 1894.**

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresv. tractual: Dr. TR. PUTICI, m. p. ca inspector de școle.

—□—

Pentru vacanta stațiune învățătorească din **Buhani**, în inspectoratul Butenilor prin această se escrie concurs cu termen de alegere la **20 Iuliu v. a. c.** până când recurenții pe calea oficiului inspectorat și vor subșterne recursesle și se vor presenta vr'o-dată în biserică spre a să face cunoscuți cu popnrul alegătoriu.

Venitele încopciate cu această stațiune sunt:

1) în bani 145 fl., 2) în grâu 8 sinice, 3) în curuz 4 sinice, 4) în lemne 6 stângeni, 5) pământ arătorin, bun 3 jugere, 6) venite cantorale 40 fl., 7) pentru un alt pământ 20 fl., 8) cuartir, cu grădină. Tóte la olaltă se rădică la 300 fl.

Buhani, la **12 Iunie 1894.**

Comitetul parochial.

În conșlegere cu mine: CONSTANTIN GURBANU, m. p. protopresviter, insp. cerc. de școle.

—□—